

INFOBLAD

Spontana insatser vid bostadsbränder

Tidigare forskning på räddningstjänstens effektivitet har visat att vanliga medborgare ofta spelar en viktig roll när det kommer till att upptäcka kriser och larma eller assistera vid evakuering. Vid en bostadsbrand är tidsdimensionen avgörande och om spontana insatser av förbipasserande, grannar och andra som befinner sig i närområdet kan minska tiden mellan brandupptäckt och påbörjad släckning kan de spela en viktig roll i arbetet mot nollvisionen inom bostadsbränder. Trots detta har omfattningen – och typen – av spontana insatser inte studerats nämnvärt. Detta innebär att det idag är okänt om spontana insatser är vanligare i vissa områden och om samhällsekonomiska/- demografiska skillnader samt tilliten mellan människor och till samhällsaktörer kan hjälpa till att förklara eventuella skillnader mellan olika geografiska områden.

Syfte och mål

Syftet med projektet är därför att undersöka grannars och förbipasserandes roll i upptäckandet av bostadsbränder, att undersöka hur detta skiljer sig åt mellan olika kommuner och bostadsområden i Sverige, samt om det finns en koppling mellan lokalsamhällestillit och ingripande vid bostadsbränder.

De specifika frågeställningarna som projektet ämnar svara på är:

1. Hur stor roll spelar förbipasserande och grannar i upptäckandet av bränder?
2. Hur skiljer sig agerande av grannar och förbipasserande i olika typer av områden?
3. Vilka samhälleliga faktorer påverkar grannars och förbipasserandes roll i att upptäcka bränder?
4. Finns det en koppling mellan kommunala nivåer av tillit och ingripande vid bostadsbränder?

För uppnå studiens syfte kommer vi att kombinera data från olika källor (bland annat MSBs händelserapporter och enkätstudien Tillitsbarometern). Tillitsbarometern är en enkätstudie med representativt urval från 49 kommuner som med jämna mellanrum genomförs av Centrum för Civilsamhällsforskning vid Marie Cederschiöld högskola. Vi kommer att begära ut händelserapporter från räddningstjänsten i de 49 kommuner som omfattas av Tillitsbarometern. Resultaten kommer att publiceras både i form av vetenskapliga artiklar skrivna på engelska och en kortare populärvetenskaplig rapport skriven på svenska.

Från ett samhälleligt perspektiv kan resultaten vara mycket betydelsefulla. Den förslagna studien kommer ge en ökad kunskap om grannars och förbipasserandes roll i upptäckandet och släckandet av bostadsbränder samt ge en ökad förståelse av hur agerandet skiljer sig mellan olika platser och inom olika grupper. Detta kommer också ge oss en grund för att kunna resonera om hur man bäst kan stödja och uppmuntra den här typen av spontan frivillighet. Vi kommer att sprida resultaten både inom det internationella forskarsamhället och till räddningstjänster, myndigheter, politiker och andra intressenter både på nationell och kommunal nivå. För att nå den här målgruppen så tror vi att den populärvetenskapliga rapporten kan vara ett värdefullt bidrag eftersom den kan nå en annan publik än vetenskapliga artiklar skrivna på engelska.

Projektinformation:

Projektgruppen: Ebba Henrekson och Finn Nilson från Marie Cederschiöld högskola

Projekt tid: 2023-08-30 – 2025-03-30

Projekt budget: 318 308 kr

FINANSIERAD AV BRANDFORSK

Brandforsks verksamhet möjliggörs av stöd från olika organisationer i samhället. Läs mer om våra stödorganisationer på www.brandforsk.se